

INWESTOR

Złoto – jak zacząć inwestować i czerpać korzyści?

Złoto inwestycyjne staje się coraz częściej wybieraną formą długoterminowej lokaty kapitału. Jako że jest ono uważane za jedną z najbardziej skutecznych form zabezpieczenia oszczędności przed inflacją, jak również sposobem na „ubezpieczenie” portfela przed niekorzystnymi zmianami na rynkach finansowych ze względu na niską bądź ujemną korelację z większością klas aktywów. Przyciąga zarówno uwagę inwestorów, którzy pierwsze kroki na rynkach finansowych mają już dawno za sobą, ale i tych, którzy dopiero zaczynają swoją inwestycyjną przygodę.

Aleksandra **Olbryś**

analityk ds. rynku złota, Tavex

Wciąż niewiele osób zdaje sobie z tego sprawę, że złoto jest doskonałym rozwiązaniem dla początkujących – inwestycja w ten metal należy do najmniej skomplikowanych wśród dostępnych form lokowania kapitału, dlatego będzie dobrym punktem wyjścia dla osób, które dopiero poznają świat inwestycji. Niemniej jednak wymaga znajomości kilku kwestii, które pozwolą zmaksymalizować korzyści z posiadania tego kruszcu i uniknąć inwestycyjnej wpadki.

Inwestowanie w złoto – na co zwrócić uwagę?

Warto wiedzieć, że cena złota wyrażona jest dolarach amerykańskich, co pociąga polskiego inwestora do konieczności śledzenia bieżącego kursu USD/PLN. Im jest on niższy, tym im mniej w danym momencie płacimy

za dolara, tym lepiej z perspektywy posiadacza polskiej waluty, ponieważ cena złota wyrażona w PLN jest korzystniejsza. Kolejnymi czynnikami, którym warto poświęcić uwagę, są m.in. zmiany koniunktury wpływające na bieżący sentyment rynkowy, aktualna sytuacja geopolityczna oraz charakter prowadzonej przez banki centralne polityki monetarnej – w szczególności amerykańskiej Rezerwy Federalnej, która ma bezpośredni wpływ na kondycję dolara. Warto jednak mieć na uwadze, że co do zasady złoto nie jest traktowane jako aktyw, które ma przynieść inwestorowi wysoką stopę zwrotu w krótkim terminie, a zabezpieczyć oszczędności i przenieść ich wartość w czasie. W ten sposób postrzegana inwestycja w złoto ma tę zaletę, że powyżej wspomniane kwestie nie mają aż tak dużego znaczenia – kruszec ten nabywa się, a następnie chowa do przysłowiowej skarpety i wyciąga dopiero w momencie wystąpienia chęci sprzedaży.

Dla kogo jest inwestowanie w „papierowe” złoto?

Natomiast, jeśli ktoś rozważa inwestowanie w złoto z myślą o zarabianiu na zmianach ceny kruszcu

w krótkim lub średnim terminie, dobrym rozwiązaniem będzie zainteresowanie się funduszami ETF i kontraktami CFD opartymi na złocie. Wspomniane formy inwestowania w złoto różnią się m.in. stopniem ryzyka – ETF-y które podążają za giełdowymi notowaniami kruszcu uznawane są za bezpieczniejsze, jednak to kontrakty CFD najczęściej opierane są na mechanizmie dźwigni finansowej, dzięki czemu mogą przynieść wyższą stopę zwrotu. Analogicznie druga strona medalu jest taka, że w razie niepowodzenia odnotowane straty mogą być zdecydowanie większe. „Papierowe” złoto, jak sama nazwa wskazuje, nie ma bezpośredniego związku z fizycznym kruszczem, bowiem nabywane złoto nie trafia w ręce nabywcy. Z tego względu decydując się na inwestycję w fundusze ETF czy kontrakty CFD oparte na złocie, niejako sami pozbawiamy się głównej zalety lokowaniu kapitału w tym kruszczu, której nie ma w zasadzie żadne inne aktyw. Tylko złoto w fizycznej, namacalnej postaci jest w stanie zagwarantować jego posiadaczowi niezależność i bezpieczeństwo szczególnie w okresach różnorodnych kryzysów, którym zwykle towarzyszy wysoka zmienność na rynkach finansowych, ale również... bankructwa różnych instytucji. Z tego względu inwestorzy, którzy nade wszystko cenią sobie bezpieczeństwo inwestycji, w zdecydowanej większości kierują swoją uwagę w stronę fizycznego złota lokacyjnego w postaci sztabek i monet.

Inwestowanie w złote sztabki i monety – co warto wiedzieć?

Chociaż zwykło się mówić, że „złoto to złoto”, nabywając kruszec stricte z myślą o inwestycji

warto brać pod uwagę wyłącznie produkty o najwyższej zawartości czystego kruszcu, które pozwalają osiągnąć maksimum korzyści z ulokowania kapitału w tym metalu. Dlatego inwestycja w złoty łańcuszek czy przyozdobioną złotem szkatułkę nie będzie najlepszym rozwiązaniem – w obu przypadkach „przeplacamy”, co w zasadniczym stopniu kłóci się z ideą inwestowania w złoto.

Patrząc na złoto z perspektywy czysto finansowej, można stwierdzić, że najbardziej korzystnym rozwiązaniem będzie wybór złotych sztabek, które co do zasady charakteryzują się niższym premium powyżej rynkowej ceny złota SPOT. Niemniej jednak przewagą złotych monet jest prostota weryfikacji ich autentyczności oraz to, że posiadają wartość nominalną, także – chociaż przy obecnej cenie złota nikt nie decyduje się na realizowanie płatności za pośrednictwem złotego Kangura czy Filharmonika – bez wątpienia jest to dodatkowy atut przemawiający za wyborem tej formy złota. Ciekawym rozwiązaniem są również złote monety historyczne, które dla pasjonatów historii reprezentują dodatkową wartość. Tym, co wyróżnia złote monety historyczne jest również to, że w zestawieniu z mniejszymi wagowo – tj. poniżej 1 uncji trojańskiej – odpowiednikami najpopularniejszych monet bulionowych wypadają one naprawdę korzystnie cenowo w przeliczeniu na gram czystego kruszcu. Z perspektywy inwestora ważne jest, żeby wybierać produkty, które charakteryzują się jak największą rozpoznawalnością, ponieważ zwiększa ona ich płynność i minimalizuje obawy związane z odsprzedażą. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, czy producent danej sztabki lub

monety może pochwalić się akredytacją Stowarzyszenia LBMA, określonego mianem Londyńskiej Giełdy Złota, która sama w sobie jest formą gwarancji najwyższej jakości i poświadczeniem wysokiego statusu danej mennicy na światowym rynku kruszcu.

Powracając jeszcze na moment do aspektu cenowego, trzeba liczyć się z tym, że przy zakupie mniejszych wagowo produktów premium będzie zdecydowanie wyższe niż w przypadku tych o większych gramaturach, tj. od 1 uncji trojańskiej wzwyż. Zważywszy jednak na to, że inwestycja w złoto co do zasady traktowana jest jako długoterminowe zabezpieczenie kapitału liczy się systematyczne poszerzenie zasobów w tym metalu, które zminimalizuje wpływ krótkoterminowych wahań cen złota i w dłuższym terminie uczyni te dysproporcje mniej znaczącymi.

Inwestowanie w złoto jest dla każdego!

Jak zostało wspomniane we wstępie inwestycja w złoto jest dla każdego. Bardzo często powielanym stereotypem o lokowaniu kapitału w tym metalu jest to, że trzeba dysponować dużymi nakładami kapitału rzędu co najmniej kilku lub kilkunastu tysięcy złotych. Otóż jest to błędny tok myślenia, ponieważ dynamiczny rozwój rynku złota inwestycyjnego sprawił, że producenci znacząco rozszerzyli swoją ofertę, również o produkty przystosowane do potrzeb inwestorów dysponujących niewielkimi środkami lub poszukujących dużej płynności. W rezultacie rynek złota lokacyjnego stawia przed inwestorem mnóstwo możliwości – inwestować w złoto można już od około 300 PLN.

ZAKUP NIERUCHOMOŚCI ZAGRANICĄ MA SENS

Chorwacja od wielu lat jest jednym z ulubionych wakacyjnych kierunków Polaków. W 2021 r. ponad milion turystów z Polski zdecydowało się właśnie tam spędzić wakacje^[1]. Oprócz krótkich wyjazdów coraz więcej osób decyduje się na zakup nieruchomości nad Adriatykiem.

Bartosz Kaczmarczyk

współtwórca projektu MyCroatia.eu

Jak wskazują analitycy, nieruchomości w Chorwacji jest dobrą lokatą kapitału, zwłaszcza w czasie wysokiej inflacji i rosnących cen. Według danych Eurostatu od 2010 r. do II kwartału 2021 r. ceny chorwackich nieruchomości wzrosły o 26 proc. W tym czasie ceny wynajmu wzrosły o 13 proc. Tylko w trzecim kwartale 2021 r. ceny nieruchomości w Chorwacji wzrosły o 9 proc.^[2]

Inwestycje w nieruchomości, zwłaszcza zagraniczne, to jeden z pewniejszych sposobów na lokatę kapitału. Tylko w 2020 r. w Zagrzebiu, stolicy Chorwacji ceny nowych mieszkań wzrosły o ponad 9 proc. W innych miastach, między innymi w Splicie, jednym z najbardziej turystycznych miast Chorwacji, wzrost był niższy, jednak nadal znaczny i wyniósł ponad 3,5 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim^[3]. Wiele wskazuje na to, że w kolejnych latach inwesty-

cje w chorwackie nieruchomości dla Polaków nadal będą bardzo opłacalne. Jest to wynik między innymi inflacji na bardzo wysokim poziomie i słabej pozycji złotówki. Od lat Niemcy, Austriacy i Brytyjczycy chętnie kupują nieruchomości w Chorwacji. Powoli do tej grupy dołączają również Polacy, którzy mają coraz większe oszczędności i szukają bezpiecznych inwestycji. Chorwacja zachęca piękną pogodą, bogatą kulturą i dobrą lokalizacją. Podróż samochodem z Warszawy do Splitu zajmuje około 16 godzin, z Krakowa natomiast ok. 12 godzin. Możliwa jest też oczywiście podróż samolotem,

a także od sezonu wakacyjnego 2022 pociągami.

Jeśli chodzi o nieruchomości, największym zainteresowaniem cieszą się domy i mieszkania w najpopularniejszych pod względem turystycznym lokalizacjach, od lat w Chorwacji jest to Split, Dubrownik, oraz wyspy – Hvar i wyspa Brač^[4]. Nieruchomość w miejscu chętnie odwiedzanym przez turystów to nie tylko bezpieczna lokata kapitału, ale też szansa na dodatkowy napływ gotówki dzięki wynajmowi. Dostępne platformy internetowe łączące turystów i właścicieli mieszkań umożliwiają wynajem mieszkania w szybki i bezproblemowy sposób.

Dom w Chorwacji – czy mnie na to stać?

Wiele osób słysząc zdanie „Kupujemy dom za granicą”, jest przekonanych, że to bardzo kosztowna inwestycja. Czy tak jest w rzeczywistości? Kluczowe znaczenie ma

tu lokalizacja. Cena m2 domu w środku kraju może być kilka, a nawet kilkaset razy niższa od ceny m2 podobnego domu, ale położonego w popularnej miejscowości z panoramicznym widokiem na Adriatyk. Przyjmuje się, że na Peljesacu cena m2 ziemi budowlanej oscyluje wokół 130 euro, ale już z widokiem na morze osiąga 300-400 euro i więcej. W Dubrowniku m2 ziemi budowlanej potrafi kosztować nawet 2000 euro (z pozwoleniem na budowę i projektem apartamentowca). Tymczasem w środku Półwyspu Peljesac, wśród gór, m2 ziemi budowlanej może kosztować nawet zaledwie 20-30 euro. Podobne rozbieżności są pomiędzy cenami m2 domów i mieszkań. Generalnie można przyjąć, że ceny za m2 czy to gruntu, czy gotowego mieszkania lub domu są bardzo podobne do cen polskich, w podobnych co do atrakcyjności lokalizacjach. Przewagą jest gwarancja kilkumiesięcz-

nego „obłożenia” nieruchomości pod wynajem turystyczny dzięki niezawodnej pogodzie i pozostałym walorom Chorwacji, a zwłaszcza południowej Dalmacji. Potencjalny zwrot z inwestycji należy przyjąć na poziomie podobnym do najlepszych inwestycji nad polskim morzem lub na Mazurach: inwestorzy oczekują gwarantowanych 7 proc. przy zleceniu pełnej obsługi przez lokalnego zarządcę. Zarządzając swoją nieruchomością samodzielnie, uzyskamy przeciętny zwrot na poziomie 8-10 proc. Oczywiście, podobnie jak w Polsce i na całym świecie, nawiązując współpracę z zaufanym lokalnym pośrednikiem lub deweloperem, możemy uzyskać stopy zwrotu sięgające nawet 15 proc. p.a. Czy za kilka lat Polacy będą największą grupą obcokrajowców w Chorwacji? Z odpowiedzią na to pytanie powinniśmy jeszcze poczekać. Jednak możemy przyznać, że nasi rodacy spotykają się z dużą sympatią Chorwatów i chętnie zakładają tam drugi dom, a obecne warunki sprzyjają podjęciu takich decyzji.

[1] Według danych z raportu eVisitora na dzień 5.11.2021

[2] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_price_statistics_-_house_price_index#Annual_and_quarterly_growth_rates

[3] https://www.globalpropertyguide.com/Europe/Croatia/Price-History?fbclid=IwAR1eZGsGvmhFobCCdRrW2NHAdR2ne9GHxOFY3g_QJEpZ9vxpNGhXuqJ5brw

[4] https://www.globalpropertyguide.com/Europe/Croatia/Price-History?fbclid=IwARoZm6NDRD_V6dr_8yy9slootmi_cG_lPdpIyuk6Qzgm_ju6uPRBoo8ZJsa

Czynniki ESG ważne nie tylko dla inwestorów

Światowe rynki finansowe już dawno dostrzegły, że wartości inwestycji nie powinno się mierzyć jedynie wysokością stopy zwrotu. Inwestowanie, poza oczywistym kryterium zysku musi brać pod uwagę także wpływ, jaki wywiera w kwestiach społecznych czy środowiskowych.

Krystian Kamyk

partner zarządzający, Kearney

Karolina Leśkiewicz

Senior Manager, Kearney

To z tego względu, tak istotne w ocenie inwestorów stają się dziś czynniki określane skrótem ESG (środowisko, społeczna odpowiedzialność i ład korporacyjny). Równie ważne są one dla samych spółek, które wdrażając ESG w politykę swojego działania przyciągają uwagę inwestorów nie tylko, ale też klientów. Czynniki ESG w polityce przedsiębiorstw najczęściej funkcjonują jako wyraz społecznej odpowiedzialności biznesu. W wymiarze środowiskowym oznacza to np. ograniczanie zużycia energii i zanieczyszczania środowiska

czy dbanie o dobrostan biosfery. Obszar społeczny to m.in. poszanowanie praw pracowników, walka ze zjawiskiem pracy dzieci czy zaangażowanie w życie lokalnych społeczności. Ład korporacyjny oznacza natomiast takie elementy jak: podnoszenie jakości zarządzania, transparentność działania, unikanie konfliktu interesów czy poszanowanie praw udziałowców.

Korzyści z wprowadzenie polityki ESG

Według think tanku OCEG nawet 80 proc. dużych firm ma

wprowadzone formalne programy ESG, ale prawie 60 proc. wciąż uważa, że programy te nie są wystarczająco dojrzałe. Okazuje się, że w warstwie praktycznej dla części badanych firm inicjatywy związane z ESG często ograniczają się do cięcia kosztów (np. optymalizacja zużycia energii lub wytwarzania odpadów), a rzadko wiążą się z projektami na rzecz rozwoju przychodów. Korzyści z wprowadzania takiej polityki mogą być jednak nie tylko pośrednie, ale też postrzegane w sposób bardzo wymierny.

Globalna firma doradztwa strategicznego Kearney od lat angażuje się w ESG (postępując zgodnie ze swoją doktryną „essential rightness”). Na przełomie 2021 i 2022 r. Kearney przeprowadziła badanie wśród 1200 respondentów na trzech rynkach (USA, Wlk. Brytania i Australia) i w 5 sektorach (art. spożywcze, dobra trwałe, usługi użyteczności publicznej, telekomunikacja, usługi finansowe), by ocenić, jak ważne są dla nich inicjatywy ESG.

Okazało się, że nawet 35 proc. klientów jest bardziej skłonnych kupić produkty i usługi firm, które spójnie działają we wszystkich trzech obszarach ESG (wymiar środowiskowy w oderwaniu od pozostałych nie jest już wystarczający, aby spowodować taką reakcję klientów). Dodatkowo wielu z nich deklarowało, że są w stanie zapłacić więcej za ten sam produkt, jeśli będą pewni zaangażowania firmy w ESG.

Powyższa zależność nie pozostaje obojętna względem zachowania inwestorów (w pierwszej kolejności instytucjonalnych):

- Oczekiwany długoterminowo pozytywny wpływ ESG na przychody i koszty spółek powoduje większy apetyt inwestorów na takie spółki (coraz częściej ESG pojawia się jako jeden z elementów oceny strategicznej inwestycji)
- Banki (same chcąc wyróżnić się w obszarze ESG) chętniej finansują takie podmioty
- Ocena działań i planów w obszarze ESG staje się coraz częstszym komponentem analizy

fundamentalnej zarówno przez inwestorów instytucjonalnych, jak i indywidualnych.

Ważne dla inwestorów i klientów

Rosnące znaczenie czynników ESG wśród polskich inwestorów potwierdzają działania Giełdy Papierów Wartościowych, która w 2019 r. rozpoczęła publikowanie indeksu WIG-ESG (poprzednio RESPECT Index). Indeks ten jest odpowiedzialnym wartości portfela akcji spółek uznawanych za odpowiedzialne społecznie tj. takich, które przestrzegają zasad biznesu odpowiedzialnego społecznie, w szczególności w zakresie kwestii środowiskowych, społecznych, ekonomicznych i ładu korporacyjnego.

To, co staje się coraz bardziej istotne w ocenie inwestorów, jest równie ważne dla samych klientów. Firmy powinny więc wdrażać politykę ESG nie tylko mając na uwadze swoje finansowanie i wizerunek, ale też perspektywę zwiększania własnych przychodów.

Bank Pekao
Biuro Maklerskie

30

**LAT
BIURA
MAKLERSKIEGO
PEKAO**

INWESTUJ W LEPSZE JUTRO Z BM PEKAO

Od 30 lat **rozwijamy się**
i zmieniamy dla naszych Klientów.

**DOM MAKLERSKI
ROKU 2021**

Niniejszy materiał nie stanowi oferty sprzedaży ani zaproszenia do nabycia produktów inwestycyjnych i ma charakter reklamy świadczonych usług, z którymi związane jest ryzyko inwestycyjne. Szczegółowe informacje o usłudze, w tym opis kosztów oraz ryzyka związanego z inwestowaniem oraz informacje nt. sprzedaży krzyżowej usług maklerskich świadczonych przez Biuro Maklerskie Pekao, w tym opis ryzyk oraz wskazanie kosztów i opłat związanych z zawarciem, wykonaniem lub rozwiązaniem poszczególnych umów, zawarte są w Regulaminie świadczenia usług maklerskich przez Biuro Maklerskie Pekao, Taryfie opłat i prowizji Biura Maklerskiego Pekao oraz Pakiecie informacyjnym dostępnych na stronie <https://www.pekao.com.pl/biuro-maklerskie>.

Nagroda Gazety Giełdy i Inwestorów „Parkiet” w kategorii Dom Maklerski Roku 2021 przyznana w dniu 30 marca 2022 roku.

Bank Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Grzybowska 53/57, 00-844 Warszawa, wpisany do rejestru przedsiębiorców w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS: 0000014843, NIP: 526-00-06-841, REGON: 000010205 – **Biuro Maklerskie Pekao**, ul. Wołoska 18, 02-675 Warszawa.

INWESTOWANIE W KRYPTOWALUTY – ZASADY I KORZYŚCI

Kryptowaluty mogą wydawać się zupełnie nowym, nieznanym światem. Jednak w rzeczywistości inwestowanie w te aktywa jest bardzo podobne do działań na tradycyjnym rynku finansowym. Oczywiście, nie brakuje obszarów, które są unikalne dla kryptowalut, takich jak chociażby stacking czy NFT. Natomiast zasadnicze reguły inwestowania pozostają niezmiennie.

Sebastian Seliga

Head of Analysis and Trading,
Zonda

Podstawowe zasady inwestowania:

1. Inwestowanie w to, co rozumiesz – niezależnie od tego, czy masz do czynienia z ETF-ami, czy kryptowalutami, istotne jest, aby wiedzieć, jak działają aktywa, w których lokujemy pieniądze.
2. Dywersyfikacja portfela – tak jak na tradycyjnych rynkach finansowych warto nie stawiać wszystkiego na jedną kartę, podobnie jest w kwestii kryptowalut. Inwestujmy w wiele różnych projektów, opartych na różnych blockchainach i z różnymi celami.
3. Unikanie emocji i FOMO – nie wolno dopuścić do sytuacji, w której emocje przejmują kon-

trolę nad rozsądkiem. W sektorze kryptowalutowym nie brakuje projektów typu „pump & dump”, takich jak memecoiny tworzone na fali popularności pewnych trendów, które mogą być zyskowne tylko dla autorów i dla pierwszego procenta inwestorów. Lokując pieniądze w nowym na rynku, warto mieć pewność tego, jakie założenia i cele za nim stoją.

4. Realizacja zysków w regular-

nych odstępach czasu – nie wypłacamy wszystkiego na raz, jeśli nie musimy – lepiej pozwolić wartości inwestycji procentować przez dłuższy czas.

5. Ostrożność – ani tradycyjny sektor finansowy, ani kryptowalutowy nie są pozbawione oszustw. Warto weryfikować każdy projekt, w którym lokujemy pieniądze, sprawdzać jego tokenomikę i rynkowe perspektywy.

Najlepsze strategie inwestycyjne w obliczu rynkowej zmienności

Podobnie jak tradycyjny rynek akcji, rynek kryptowalut jest bardzo zmienny, zachęca się więc inwestorów do dywersyfikacji swoich inwestycji w szerokim zakresie aktywów, ponieważ inwestowanie w więcej niż jeden projekt zmniejsza ryzyko strat. Wymaga to oczywiście odpo-

wiednich nakładów pieniężnych, ale jeśli jednak chcesz zacząć inwestować na początek niewielkimi kwotami, możesz rozważyć zakup i umieszczenie w swoim portfolio Bitcoina i Ethereum. Są to największe kryptowaluty pod względem wolumenu i kapitalizacji. Bitcoin jest uważany za dobrą opcję inwestycyjną ze względu na oferowaną przez niego wartość, a Ethereum jest znany z oferowania szeregu wyjątkowych funkcjonalności w sieci blockchain.

Nowych projektów inwestycyjnych warto szukać na giełdach kryptowalutowych

Jednym z ciekawych źródeł pozyskiwania wiedzy o nowych inwestycjach mogą być giełdy kryptowalutowe. To one często sprawnie udostępniają użytkownikom ciekawe projekty, na które warto zwrócić uwagę. Przykładowo, już teraz poprzez Zondę można wspierać m.in. inicjatywy związane z Metaverse (np. Decentraland), DeFi (Aave, Polkadot, Compound), sportem i rozrywką (Chiliz) czy stablecoinami (Dai, Terra).

Czy rzeczywiście można szybko się wzbogacić na kryptowalutach?

Słynny cytat mówi, że nagły sukces wymaga około dekady starań i wysiłków, aby go osiągnąć. Krążące mity o zyskownych projektach mają za zadanie stworzyć wraże-

nie, że inwestorzy mogą osiągnąć bardzo wysoką stopę zwrotu przy niskim ryzyku, niewielkich umiejętnościach, ograniczonym wysiłku lub czasie. Tymczasem nawet w przypadku młodego miliardera technologicznego z Kalifornii praca, która ostatecznie doprowadziła do powstania rewolucyjnego produktu, rozpoczęła się w szkole. Czy to Bill Gates, Elon Musk, czy Richard Branson, pierwsze wysiłki podejmowali oni już wtedy, gdy byli jeszcze bardzo młodzi – chociaż na tym etapie jeszcze niewielu wierzyło w to, że im się uda.

Ostatnio dość powszechne stały się schematy szybkiego wzbogacania się z wykorzystaniem Bitcoina. Anonimowość zapewniana przez sieć Bitcoin oraz szybki wzrost jego popularności to atrakcyjny atut dla oszustów, którzy wykorzystują popularność i wizerunek Bitcoina do zarabiania na nieobeznanych finansowo osobach. Zazwyczaj projekty te obiecują przekształcenie pewnej ilości kryptowalut w większą ilość pieniędzy albo zachęcają do lokowania pieniędzy w czymś, co prawdopodobnie okaże się schematem Ponziego albo inną wersją piramidy finansowej. Należy zatem bardzo uważać na tego typu praktyki, zachować czujność, a każdą ofertę nagłego wzbogacenia się bez konieczności poświęcania czasu i wysiłku traktować jako bardzo podejrzaną i zgłaszać odpowiednim organom.

Inwestowanie w Europie Środkowo-Wschodniej

Wartość transakcji fuzji i przejęć w regionie Europy Środkowo-Wschodniej jest najwyższa od 5 lat. Podmioty zawierające transakcje odkładają na bok obawy związane z Covid-19, rosnącą inflacją i niestabilnymi rynkami energetycznymi, co prowadzi do silnego napływu transakcji przychodzących. To obiecujący początek 2022 r.

Zarówno wolumen, jak i wartość transakcji wzrosły w 2021 r. Liczba transakcji M&A w regionie Europy Środkowo-Wschodniej osiągnęła poziom 889 w 2021 r., co daje 32 proc. wzrost względem poprzedniego roku. Zwiększyła się również łączna wartość transakcji, która wyniosła 67,5 mld euro. Stanowi to wzrost o 41 proc. w stosunku do roku 2020 i jest to najwyższa łączna wartość transakcji od 2016 r.

– Nasze badanie pokazuje, że nabywcy nie zrażają się nadal występującymi wyzwaniami i próbują rozszerzać działalność. Region może pochwalić się zróżnicowaną gospodarką. Bazując na silnym potencjale informatycznym, rosnącej klasie konsumentów o średnich dochodach i dużych zasobach naturalnych, stanowi atrakcyjny obszar dla inwesty-

cji i rozwoju, ponieważ firmy starają się przekształcić swoje łańcuchy dostaw w wyniku zaburzeń spowodowanych pandemią – komentuje Michel Kiviatkowski, lider doradztwa finansowego Mazars w Europie Środkowo-Wschodniej i partner zarządzający Mazars w Polsce.

Europa Środkowo-Wschodnia nadal jest atrakcyjnym miejscem dla międzynarodowych inwestorów. Odnotowano znaczny wzrost zarówno wolumenu, jak i wartości transgranicznych transakcji fuzji i przejęć, przy czym wartość ujawnionych transakcji przychodzących (z uwzględnieniem Rosji) wzrosła o 36 proc. i osiągnęła 32,5 mld euro – jest to najwyższa roczna wartość transakcji od 2016 r. Znacznie wyższy był również wolumen transakcji – łącznie 371 przychodzących

transakcji fuzji i przejęć, co stanowi wzrost o 34 proc. w porównaniu z rokiem 2020 i najwyższy poziom wolumenu transakcji od 2015 r.

Innym znaczącym obszarem, w którym odnotowano wzmocnienie, była działalność private equity (PE). Dzięki rekordowym rezerwom finansowym zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym, łączna wartość transakcji wykupów przez fundusze private equity wzrosła o 63 proc., osiągając łączną kwotę 10,4 mld euro – najwyższy poziom od 2015 r. Również wolumen transakcji gwałtownie wzrósł o 46 proc. (130 transakcji w 2021 r. w porównaniu do 70 w roku poprzednim).

Odnowienie aktywności na rynku private equity było związane z większą obecnością funduszy pochodzących z USA. Amerykańscy oferenci byli zaangażowani w cztery z dziesięciu największych transakcji PE, w tym w przejęcie 71,76 proc. udziałów w austriackiej firmie specjalizującej się w nieruchomościach komercyjnych, CA Immobilien Anlagen AG, przez Starwood Capital Group za 4,3 mld euro – największą transakcję private equity w 2021 r.

Inne kluczowe wnioski raportu są

następujące:

- Wciąż dominują cztery kraje. Cztery kraje, które znalazły się w czołówce pod względem wolumenu transakcji M&A w 2021 r. to: Polska (z łączną liczbą 192 transakcji), Rosja (146), Austria (119) i Czechy (86).
- Branża technologiczna liderem. Branża technologiczna odpowiadała za najwięcej transakcji w Europie Środkowo-Wschodniej w 2021 r.
- Wysokie wyceny w Europie Środkowo-Wschodniej. Dane Mergermarket pokazują, że mediana mnożnika wyceny dla Europy Środkowo-Wschodniej we wszystkich sektorach wyniosła 11x w okresie 2020-21, nieznacznie wyprzedzając Europę Zachodnią z 9,69x. Jednym z minusów klimatu wysokich wycen jest to, że może on sprzyjać nierealistycznym oczekiwaniom ze strony sprzedających – szczególnie gdy na rynek wystawiane są firmy rodzinne. Napływający inwestorzy coraz częściej szukają możliwości nearshoringu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej – a Polska jest często postrzegana jako punkt wejścia na rynki regionu.
- Miejsce Polski w Europie ozna-

cza, że jest to dobra lokalizacja dla produkcji, która w ciągu ostatnich dziesięcioleci została przeniesiona do Chin, Turcji i innych krajów. Koszty transportu są niższe i istnieje mniejsze ryzyko blokad związanych z Covid-19 w łańcuchach dostaw. Ponadto wysoko wykwalifikowana siła robocza, duży rynek wewnętrzny i rozwinięte sieci dostawców to dodatkowe powody, dla których nasi klienci rozważają przeniesienie produkcji do Polski – komentuje Jacek Byrt, partner kierujący działem doradztwa finansowego Mazars w Polsce.

Raport zatytułowany „Investing in CEE: Inbound M&A report 2021/2022” („Inwestowanie w Europie Środkowo-Wschodniej: raport na temat zagranicznych fuzji i przejęć w 2021/2022”) zawiera przegląd aktywności w zakresie fuzji i przejęć w regionie Europy Środkowo-Wschodniej w roku 2021 oraz przedstawia wyzwania i możliwości w nadchodzących miesiącach. Powstał na zlecenie Mazars, międzynarodowej firmy specjalizującej się w audycie, podatkach i doradztwie publicznym we współpracy z Mergermarket.